

บทบาทอำนาจหน้าที่ขององค์ปกครองส่วนท้องถิ่น
การปฏิบัติงานตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรปกครองท้องถิ่นและ
กฎหมายอื่นๆ และคดีปกครองที่เกี่ยวข้อง

โดย

นางสาวกิริณี จาระนุ่น

ตุลาการศาลปกครองสุพรรณบุรี

เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการบรรยายเท่านั้น

ขอบเขตเนื้อหา

- อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- การปฏิบัติงานตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- การปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายอื่น
- คดีปกครองที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กฎหมายว่าด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนจังหวัด

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด
พ.ศ. ๒๕๔๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๕)
พ.ศ. ๒๕๖๒

กรุงเทพมหานคร

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ
กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ แก้ไขเพิ่มเติมถึง
(ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

เทศบาล

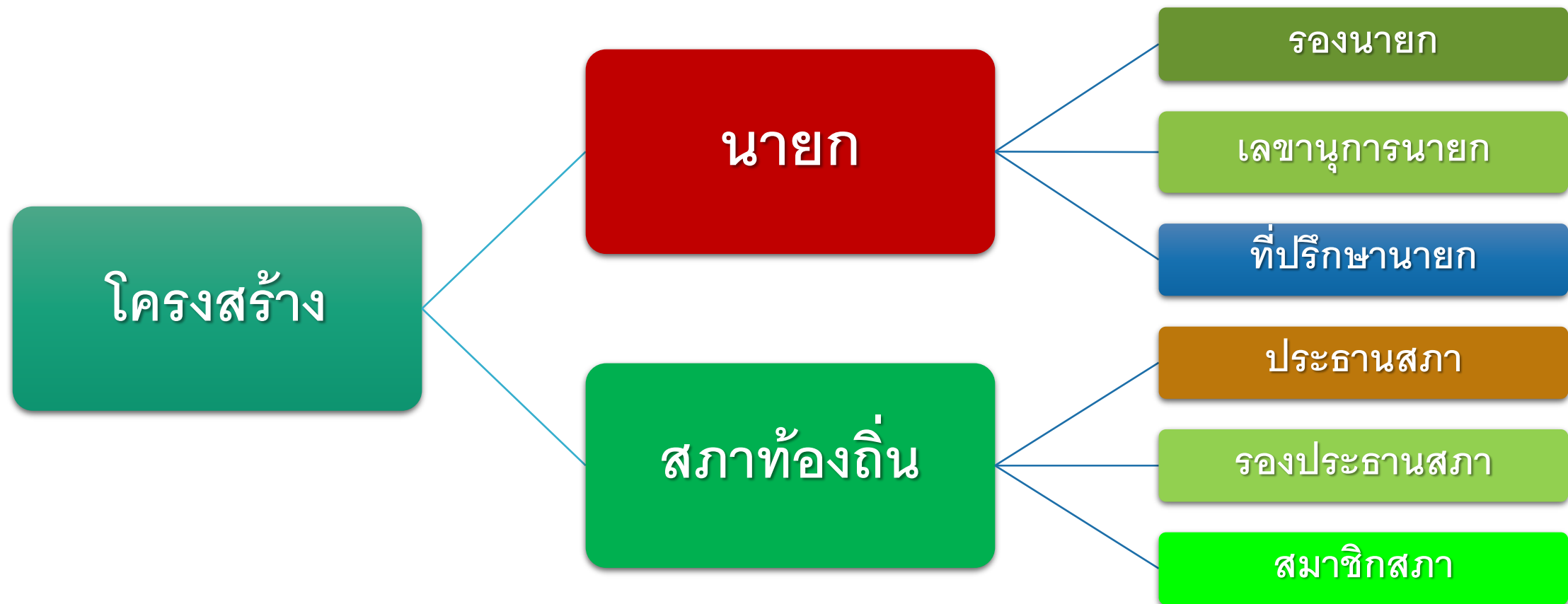
พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖
แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

เมืองพัทยา

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมือง
พัทยา พ.ศ. ๒๕๔๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่
๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

องค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การ
บริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม
ถึง (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

ผู้ดำรงตำแหน่งใน อปท.

ฝ่ายบริหารท้องถิ่น

ผู้บริหารท้องถิ่น

รองผู้บริหารท้องถิ่น

เลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น

ที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น

ฝ่ายสภาท้องถิ่น

ประธานสภาท้องถิ่น

รองประธานสภาท้องถิ่น

สมาชิกสภาท้องถิ่น

เลขานุการสภาท้องถิ่น

ประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นและประเทศเป็นส่วนรวม

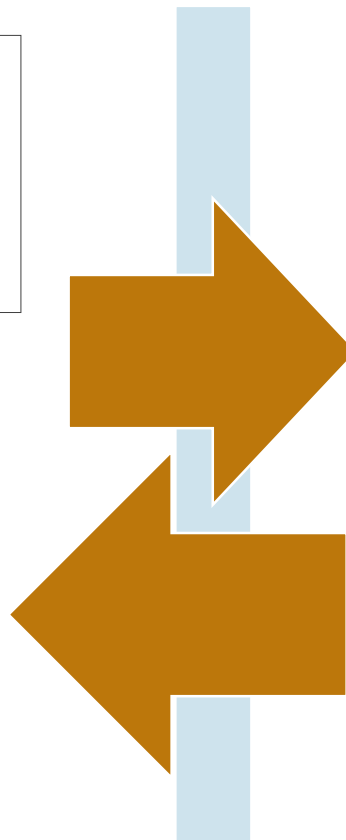
สภาท้องถิ่น

ควบคุมกำกับให้เป็นไป
ตามกฎหมาย

ฝ่ายบริหารท้องถิ่น

อนุมัติ
อนุญาต
ให้ความเห็นชอบ

การพ้นจากตำแหน่ง

การขาดคุณสมบัติหรือ มีลักษณะต้องห้าม

- ผู้บริหาร/รองผู้บริหาร
- สมาชิก

ละเลยไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ หรือปฏิบัติการณ์ไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือประพฤติดนฝ่าฝืนกฎหมาย

- ผู้บริหาร/รองผู้บริหาร
- ประธานสภา/รองประธานสภา

ส่วนได้เสีย

- ผู้บริหาร/รองผู้บริหาร/เลขาฯ/ที่ปรึกษาฯ
- สมาชิก

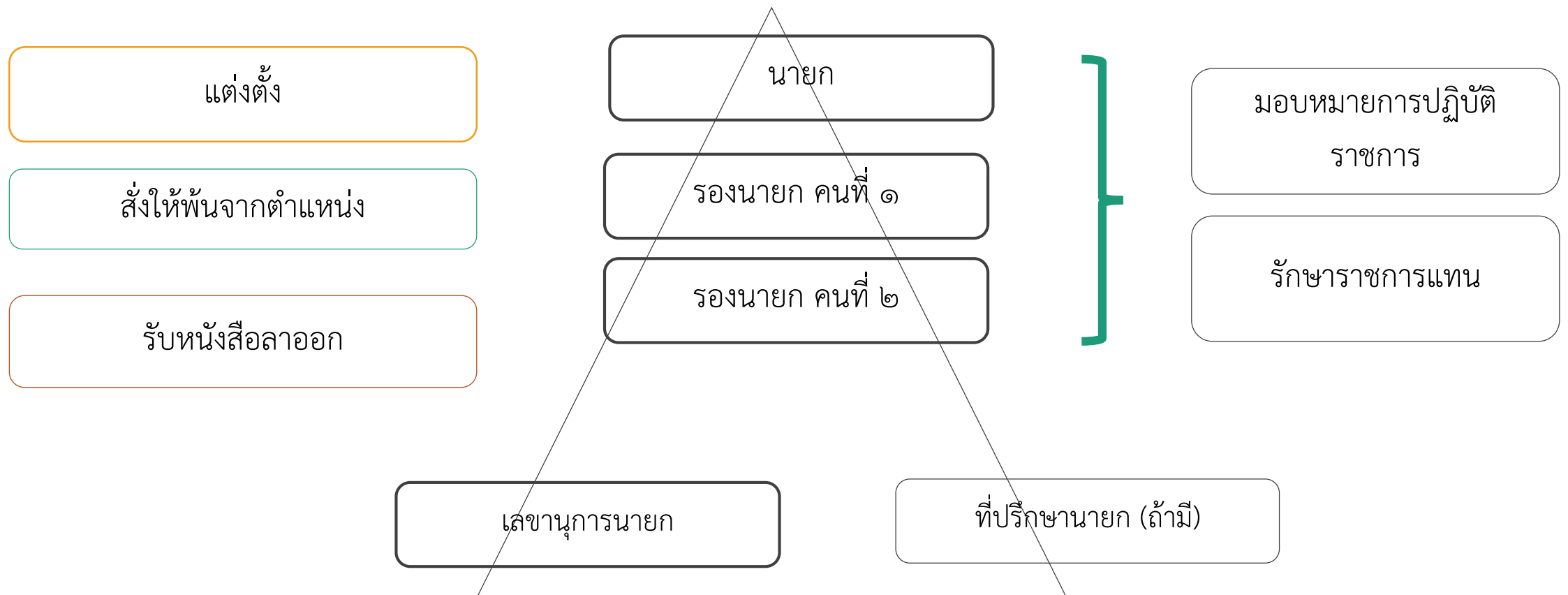
ลาออก

- ผู้บริหาร/รองผู้บริหาร/เลขาฯ /ที่ปรึกษาฯ
- สมาชิก/ประธาน/รองประธาน

ขาดประชุมสภาท้องถิ่น

- สมาชิก

ความสัมพันธ์ในฝ่ายบริหารท้องถิ่น

การสอบสวนเพื่อยุบสภาท้องถิ่น ???

อบจ.

- ผวจ. รายงานเสนอความเห็น
- รมว.มท. ใช้ดุลพินิจสั่งยุบสภา

ม. 80

เทศบาล

- ผวจ. รายงานเสนอความเห็น
- รมว.มท. ใช้ดุลพินิจสั่งยุบสภา

ม. 74

อบต.

- นอ. รายงานเสนอความเห็น
- ผวจ. ใช้ดุลพินิจสั่งยุบสภา

ม. 91

เมืองพัทยา

- ผวจ. รายงานเสนอความเห็น
- รมว.มท. ใช้ดุลพินิจสั่งยุบสภา

ม. 98

อำนาจหน้าที่ขององค์ปกครองส่วนท้องถิ่น

อำนาจหน้าที่ของ อบท.

กฎหมายจัดตั้ง อบท.

ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย

กฎหมายอื่นๆ

พ.ร.บ.องค์การบริหารส่วนจังหวัด
พ.ศ. ๒๕๔๐

พ.ร.บ.เทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖

พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหาร
ส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา
พ.ศ. ๒๕๔๐

พ.ร.บ.กำหนดแผนและ
ขั้นตอนการกระจายอำนาจ
ให้แก่ อบท. พ.ศ. ๒๕๔๒

พ.ร.บ.การสาธารณสุข
พ.ศ. ๒๕๓๕

พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร
พ.ศ. ๒๕๒๒

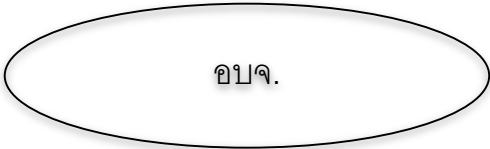
กฎหมายสิ่งแวดล้อม

กฎหมายอื่นๆ

อำนาจหน้าที่ของ อปท. ตามกฎหมายจัดตั้ง อปท.

อปท.	กฎหมายจัดตั้ง	อำนาจหน้าที่
อปจ.	พ.ร.บ. องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐	ม. ๔๕ วรรคหนึ่ง อปจ. มีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขต อปจ. ดังต่อไปนี้ (๑) ตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย (๒) จัดทำแผนพัฒนา อปจ. และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด (๓) สนับสนุนสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น (๔) ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลและราชการส่วน ท้องถิ่นอื่น (๕) แบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่สภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น (๖) อำนาจหน้าที่ของจังหวัดตาม พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๓๘ เฉพาะภายในเขตสภาตำบล (๖/๑) ให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนในการดูแลการจราจรและ การรักษาความสงบเรียบร้อย (๗) คຸ້ມครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๗ ทวิ) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น (๗ ตริ) จัดการ ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา รวมทั้งการจัดหรือสนับสนุนการดูแลและพัฒนาเด็กเล็ก (๘) จัดทำกิจการใด ๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขต อปจ. และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการ หรือให้ อปจ. จัดทำ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (๙) จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ อปจ.
		ม. ๔๕ วรรคสอง บรรดาอำนาจหน้าที่ใดซึ่งเป็นของราชการส่วนกลาง หรือราชการส่วนภูมิภาค อาจมอบให้ อปจ. ปฏิบัติได้ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

อำนาจหน้าที่ของ อปท. ตามกฎหมายจัดตั้ง อปท.

อปท.	กฎหมายจัดตั้ง	อำนาจหน้าที่
อปท.	กฎกระทรวง พ.ศ. ๒๕๔๑	
เล่ม ๑๑๕ ตอนที่ ๖๑ ก หน้า ๑๘ ราชกิจจานุเบกษา ๑๖ กันยายน ๒๕๔๑ กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๔๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้	ให้กิจการดังต่อไปนี้ เป็นกิจการที่ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นสมควรให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด ร่วมดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ (๑) จัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร (๒) กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล (๓) บำบัดน้ำเสีย (๔) บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๕) วางผังเมือง (๖) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ซึ่งอย่างน้อยต้องเป็นทางหลวงชนบทตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวง (๗) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำ (๘) จัดให้มีท่าเทียบเรือ ท่าข้าม ที่จอดรถ และตลาด (๙) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (๑๐) รักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน (๑๑) จัดการศึกษา ทำนุบำรุงศาสนา และบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น	(๑๒) จัดให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬา สถานพักผ่อนหย่อนใจ สวนสาธารณะ และสวนสัตว์ ตลอดจนสถานที่ประชุมอบรมสำหรับราษฎร (๑๓) จัดให้มีการสังคมสงเคราะห์และการสาธารณสุขการ (๑๔) ป้องกันและบำบัดรักษาโรค (๑๕) จัดตั้งและการบำรุงสถานพยาบาล (๑๖) ส่งเสริมการท่องเที่ยว (๑๗) ส่งเสริมและแก้ไขปัญหาการประกอบอาชีพ (๑๘) กิจการที่ได้มีการกำหนดไว้ในแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๑ พลตรี สนั่น ขจรประศาสน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

เทศบาล

อำนาจหน้าที่ของ อปท. ตามกฎหมายจัดตั้ง อปท.

อปท.	กฎหมายจัดตั้ง	อำนาจหน้าที่	
		อปท.ต้องทำ	อปท.อาจทำ
เทศบาล	พ.ร.บ.เทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ส่วนที่ ๓ หน้าที่ของเทศบาล		
	เทศบาลตำบล	ม. ๕๐ เช่น บำรุงรักษาทางน้ำ ทางบก รักษาความสงบเรียบร้อย ฯลฯ	ม. ๕๑ เช่น ให้มีตลาด สุสาน ฼าปนสถาน บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพ ฯลฯ
	เทศบาลเมือง	ม. ๕๓ เช่น กิจการตาม ม. ๕๐ และให้มีโรงฆ่าสัตว์ โรงรับจํานํ้า ฯลฯ	ม. ๕๔ เช่น ให้มีตลาด สุสาน ฼าปนสถาน ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล ฯลฯ
	เทศบาลนคร	ม.๕๖ เช่น กิจการตาม ม. ๕๓ และให้มีตลาด ที่จอดรถ ส่งเสริมการท่องเที่ยว ฯลฯ	ม. ๕๗ ได้แก่ กิจการตาม ม.๕๔

อบท.	กฎหมายจัดตั้ง		
		อบท.ต้องทำ	อบท.อาจทำ
เทศบาล	พ.ร.บ.เทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖ ส่วนที่ ๓ หน้าที่ของเทศบาล		
	เทศบาลตำบล	ม. ๕๐ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้ (๑) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน (๒) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ (๓) รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูล ฝอยและสิ่งปฏิกูล (๔) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ (๕) ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง (๖) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม (๗) ส่งเสริมการพัฒนาสตรีเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ (๘) บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น (๙) หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล	ม. ๕๑ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลอาจจัดทำกิจการใด ๆ ใน เขตเทศบาล ดังต่อไปนี้ (๑) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา (๒) ให้มีโรงฆ่าสัตว์ (๓) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม (๔) ให้มีสุสานและฌาปนสถาน (๕) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร (๖) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้ (๗) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น (๘) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ (๙) เทศพาณิชย์

อบท.	กฎหมายจัดตั้ง		
		อบท.ต้องทำ	อบท.อาจทำ
เทศบาล	พ.ร.บ.เทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ส่วนที่ ๓ หน้าที่ของเทศบาล		
	เทศบาลเมือง	ม. ๕๓ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมือง มีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้ (๑) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๕๐ (๒) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา (๓) ให้มีโรงฆ่าสัตว์ (๔) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์และรักษาคนเจ็บไข้ (๕) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ (๖) ให้มีและบำรุงส้วมสาธารณะ (๗) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น (๘) ให้มีการดำเนินกิจการโรงรับจำนำหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น	ม. ๕๔ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมือง อาจจัดทำกิจการใด ๆ ใน เขตเทศบาล ดังต่อไปนี้ (๑) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม (๒) ให้มีสุสานและฌาปนสถาน (๓) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร (๔) ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก (๕) ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล (๖) ให้มีการสาธารณสุข (๗) จัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข (๘) จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา (๙) ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬาและพลศึกษา (๑๐) ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ สวนสัตว์และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ (๑๑) ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม และรักษาความสะอาดเรียบร้อยของท้องถิ่น (๑๒) เทศพาณิชย์

อบท.	กฎหมายจัดตั้ง	อบท.ต้องทำ อบท.อาจทำ	
เทศบาล	พ.ร.บ.เทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ส่วนที่ ๓ หน้าที่ของเทศบาล		
	เทศบาลนคร	ม. ๕๖ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลนคร มีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้ (๑) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๕๓ (๒) ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก (๓) กิจการอย่างอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข (๔) การควบคุมสุขลักษณะและอนามัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรงมหรสพ และสถานบริการอื่น (๕) จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม (๖) จัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ (๗) การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง (๘) การส่งเสริมกิจการการท่องเที่ยว	ม. ๕๗ เทศบาลนครอาจจัดทำกิจการอื่น ๆ ตามมาตรา ๕๔ ได้

อำนาจหน้าที่ของ อปท. ตามกฎหมายจัดตั้ง อปท.

อปท.	กฎหมายจัดตั้ง	อปท.ต้องทำ	อปท.อาจทำ
อบต.	พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗		
	มาตรา ๖๖	อบต. มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม	
		มาตรา ๖๗ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย อบต.มีหน้าที่ต้องทำในเขต อบต. ดังต่อไปนี้ (๑) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก (๑/๑) รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย การดูแลการจราจร และส่งเสริมสนับสนุน หน่วยงานอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว (๒) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งก การรกำจัดมูล ฝอยและสิ่งปฏิกูล (๓) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ (๔) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (๕) จัดการ ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม และการฝึกอบรมให้แก่ประชาชน รวมทั้งการจัดการหรือสนับสนุนการดูแลและพัฒนาเด็กเล็กตามแนวทาง ที่เสนอแนะจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา / (๖) ส่งเสริม...	มาตรา ๖๘ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย อบต.มีหน้าที่ต้อง ทำในเขต อบต. ดังต่อไปนี้ (๑) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร (๒) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น (๓) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ (๔) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ (๕) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์ (๖) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว (๗) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร (๘) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน / ๘ (๙) หา...

อปท.

อำนาจหน้าที่ของ อปท. ตามกฎหมายจัดตั้ง อปท.

อปท.	กฎหมายจัดตั้ง	อปท.ต้องทำ	อปท.อาจทำ
อปท.	พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗		
	มาตรา ๖๖	อปท. มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม	
		(๖) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ (๗) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๘) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น (๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร	(๙) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของ อปท. (๑๐) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม (๑๑) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ (๑๒) การท่องเที่ยว (๑๓) การผังเมือง

อำนาจหน้าที่ของ อปท. ตาม พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

หมวด ๒ การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ

ประเภท อปท.	มาตรา ๑๖ (๓๑ เรื่อง)	มาตรา ๑๗ (๒๙ เรื่อง)
อบจ.		✓
เทศบาล	✓	
อบต.	✓	
เมืองพัทยา	✓	
กทม. (ม.๑๘)	✓	✓

อำนาจหน้าที่ของเทศบาล อบต. และเมืองพัทยา
ตาม พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๖

หมวด ๒

การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ

มาตรา ๑๖ ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองดังนี้

- (๑) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
- (๒) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
- (๓) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
- (๔) การสาธารณสุขโรคและการก่อสร้างอื่น ๆ
- (๕) การสาธารณสุขการ
- (๖) การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ
- (๗) การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
- (๘) การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- (๙) การจัดการศึกษา
- (๑๐) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
- (๑๑) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (๑๒) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
- (๑๓) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- (๑๔) การส่งเสริมกีฬา
- (๑๕) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- (๑๖) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
- (๑๗) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- (๑๘) การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
- (๑๙) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
- (๒๐) การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
- (๒๑) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- (๒๒) การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์

(๒๓) การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรงมหรสพ และสาธารณสถานอื่น ๆ

(๒๔) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดินทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๒๕) การผังเมือง

(๒๖) การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร

(๒๗) การดูแลรักษาที่สาธารณะ

(๒๘) การควบคุมอาคาร

(๒๙) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๓๐) การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

(๓๑) กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

อำนาจหน้าที่ของ อบจ.
ตาม พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๗

มาตรา ๑๗ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๖ ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

(๑) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

- (๒) การสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น
- (๓) การประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น
- (๔) การแบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น
- (๕) การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (๖) การจัดการศึกษา
- (๗) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- (๘) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
- (๙) การส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม
- (๑๐) การจัดตั้งและดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวม
- (๑๑) การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลรวม
- (๑๒) การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ

(๑๓) การจัดการและดูแลสถานียขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำ

(๑๔) การส่งเสริมการท่องเที่ยว

(๑๕) การพาณิชย์ การส่งเสริมการลงทุน และการทำการไม่ว่าจะดำเนินการเองหรือร่วมกับบุคคลอื่นหรือจากสหการ

(๑๖) การสร้างและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำที่เชื่อมต่อระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

(๑๗) การจัดตั้งและดูแลตลาดกลาง

(๑๘) การส่งเสริมการกีฬา จารีตประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น

(๑๙) การจัดให้มีโรงพยาบาลจังหวัด การรักษาพยาบาล การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ

(๒๐) การจัดให้มีพิพิธภัณฑ์และหอจดหมายเหตุ

(๒๑) การขนส่งมวลชนและการวิศวกรรมจราจร

(๒๒) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๒๓) การจัดให้มีระบบรักษาความสงบเรียบร้อยในจังหวัด

(๒๔) จัดทำการใดอันเป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตและกิจการนั้นเป็นการสมควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

(๒๕) สนับสนุนหรือช่วยเหลือส่วนราชการ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น

(๒๖) การให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

(๒๗) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส

(๒๘) จัดทำการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติหรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

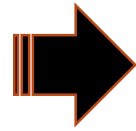
(๒๙) กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

การดำเนินการขององค์ปกครองส่วนท้องถิ่น
ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้อง

การใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6

การจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณ

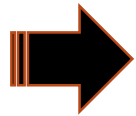
ระเบียบ มท. ว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.
๒๕๖๓

การจัดซื้อจัดจ้าง

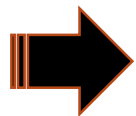
พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และ
ระเบียบกระทรวงการคลังฯ

การเบิกจ่ายเงิน

ระเบียบ มท. ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงินการฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และ
การตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗
(แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๑)

การอุดหนุน

ระเบียบ มท. ว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ และ (ฉบับที่
๒) พ.ศ. ๒๕๖๓

การช่วยเหลือประชาชน

ระเบียบ มท. ว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อการช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

กำหนดค่าใช้จ่ายของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ระเบียบ มท. ว่าด้วยการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการจัดงาน การจัดการแข่งขันกีฬาและการส่ง
นักกีฬาเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๙

ระเบียบ มท. ว่าด้วยการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการจัดงาน การจัดการแข่งขันกีฬาและการส่ง
นักกีฬาเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๙

ระเบียบ มท. ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

ระเบียบ มท. ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการจัดทำประกันภัยทรัพย์สิน
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

ฯลฯ

การอนุมัติจ่ายขาดเงินสะสม

ภายใต้เงื่อนไข ข้อ ๘๙

(๑) ให้กระทำได้เฉพาะกิจการซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของ อบท. เกี่ยวกับ

- ด้านการบริการชุมชน หรือ
- กิจการที่เป็นการเพิ่มพูนรายได้ของ อบท. หรือ
- กิจการที่จัดมาเพื่อบำบัดความเดือดร้อนของประชาชน

(๒) ส่งสมทบกองทุน กสอ. กสท. แต่ละประเภท

(๓) ให้กันเป็นค่าใช้จ่ายด้านบุคคล (๓ เดือน) + ร้อยละ ๑๐ (สำหรับบริหาร และสาธารณภัย)

(๔) เมื่ออนุมัติแล้วต้องก่องหน้ผู้กผันให้เสร็จภายในไม่เกินหนึ่งปีถัดไป

การอนุมัติจ่ายเงินทุนสำรองสะสม (ข้อ ๘๗)

อนุมัติจ่ายเงินทุนสำรองสะสม (ข้อ ๘๗) ในกรณี

(๑) ยอดเงินสะสมคงเหลือไม่ถึงร้อยละ ๑๕ ของเงินสะสม ณ วันที่ ๑ ตุลาคม ของปีงบประมาณนั้น
ขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น + ขออนุมัติ ผวจ.

(๒) ปีนั้นมียอดเงินทุนสำรองสะสมเกินร้อยละ ๑๕ ของ งบม.รายจ่ายประจำปี ขออนุมัติสภาท้องถิ่น นำเฉพาะ
ส่วนที่เกินไปใช้จ่าย + ตามเงื่อนไขข้อ ๘๙(๑)

การโอน/เปลี่ยนแปลงงบประมาณ

โอนงบลงทุน (หมวดค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง) (ข้อ ๒๗)

- เพิ่ม – ลด ที่ทำให้คุณลักษณะ ปริมาณ คุณภาพเปลี่ยน หรือ
- โอนไปตั้งจ่ายเป็นรายการใหม่

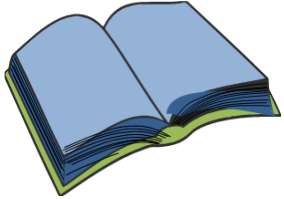
แก้ไขเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงงบลงทุน (ข้อ ๒๘)

- ที่ทำให้คุณลักษณะ ปริมาณ คุณภาพเปลี่ยน หรือ
- เปลี่ยนแปลงสถานที่ก่อสร้าง

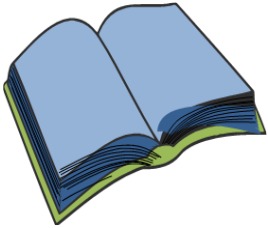
ก่อนนี้ผูกพันมากกว่าหนึ่งปีงบประมาณ /ข้ามปีงบประมาณ (ไม่เกิน ๓ ปีงบประมาณ)
(ข้อ ๓๗)

อำนาจหน้าที่ขององค์ปกครองส่วนท้องถิ่น
ตามกฎหมายเฉพาะอื่น ๆ

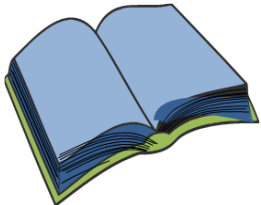
หน้าที่และอำนาจของ อปท. ตามกฎหมายเฉพาะ

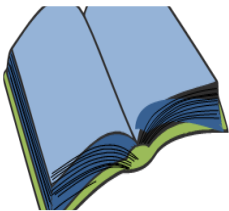
- พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

-พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย
พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

- พระราชบัญญัติที่ดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติ

การสาธารณสุข

พ.ศ. ๒๕๓๕

เจ้าพนักงานท้องถิ่น

ข้อบัญญัติท้องถิ่น

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” ตามมาตรา ๔ พ.ร.บ.การสาธารณสุข

หมายถึง

- นายกเทศมนตรี สำหรับในเขตเทศบาล
- นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร
- นายกเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา
- นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
- หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่น สำหรับในเขตราชการส่วนท้องถิ่นนั้น

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” ตามมาตรา ๔ พ.ร.บ.การสาธารณสุข

ราชการส่วนท้องถิ่น	เจ้าพนักงานท้องถิ่น	เขตอำนาจที่รับผิดชอบ
๑. เทศบาล	นายกเทศมนตรี	เขตเทศบาล
๒. องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด	เขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด
๓. กรุงเทพมหานคร	ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	เขตกรุงเทพมหานคร
๔. เมืองพัทยา	นายกเมืองพัทยา	เขตเมืองพัทยา
๕. องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	นายกองค์การบริหารส่วนตำบล	เขตองค์การบริหารส่วนตำบล
๖. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น	หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น	เขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นนั้น

อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ตาม พ.ร.บ.การสาธารณสุข

๑. ออกใบอนุญาต และออกหนังสือรับรองการแจ้งผู้ประกอบการที่กฎหมายกำหนดให้ต้องขออนุญาตหรือต้องแจ้งแล้วแต่กรณี ตามมาตรา ๕๔ และมาตรา ๔๘ ตามลำดับ
๒. ออกคำสั่งให้ผู้ประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้อง ตามกฎหมายให้แก้ไขและปรับปรุง ให้ถูกต้อง ถ้าไม่แก้ไข สั่งให้หยุดกิจการนั้นได้ ตามมาตรา ๔๕
๓. ออกคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา ๕๔ หรือเพิกถอน ใบอนุญาตตามมาตรา ๖๐
๔. ออกคำสั่งให้หยุดกิจการกรณีที่ค้างชำระค่าธรรมเนียม ติดต่อกันเกินกว่า ๒ ครั้ง จนกว่า จะเสียค่าธรรมเนียมและค่าปรับ ตามมาตรา ๖๕
๕. ออกคำสั่งให้หยุดกิจการ สำหรับกิจการที่ต้องแจ้งแต่ ไม่แจ้ง และเคยได้รับโทษมาแล้วยังฝ่าฝืนอีก และถ้าไม่หยุดอาจสั่ง ห้ามดำเนินกิจการนั้นได้ แต่ไม่เกิน ๒ ปี ตามมาตรา ๕๒

๖. ออกคำสั่งให้ผู้ใดหรือผู้ประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้อง ตามพระราชบัญญัติในมาตราต่างๆ ของหมวด ๓ ถึงหมวด ๙ เพื่อแก้ไข หรือ ระวังหรือปรับปรุง หรือกระทำการเพื่อป้องกันเหตุรำคาญและให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติ หรือกฎกระทรวง หรือข้อบัญญัติท้องถิ่น

๗. ตรวจตราดูแลกิจการต่าง ๆ ตามอำนาจในมาตรา ๔๔ (๑)-(๕) ได้

๘. มีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น เป็น “ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น” ซึ่งจะกำหนดให้มีอำนาจ หน้าที่ ตามมาตรา ๔๔ (๑)-(๕) ทุกข้อหรือบางข้อ หรือข้อใด ข้อหนึ่งก็ได้

๙. มีอำนาจในการประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญตาม มาตรา ๒๘/๑ ซึ่งเมื่อเหตุรำคาญดังกล่าวถูกระงับ ลงแล้ว เจ้าพนักงาน ท้องถิ่นมี อำนาจประกาศยกเลิกพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญตาม มาตรา ๒๘/๑ วรรคสาม

๑๐. มอบหมาย “ผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นมอบหมาย” ให้มีอำนาจเปรียบเทียบตามความใน มาตรา ๘๕ วรรคสามและวรรคสี่

“ข้อบัญญัติท้องถิ่น” ตาม พ.ร.บ.การสาธารณสุข .

หมายถึง ข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ หรือข้อบังคับซึ่งตราขึ้นโดยราชการส่วนท้องถิ่น
ได้แก่

- ❖ เทศบัญญัติ
- ❖ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร
- ❖ ข้อบัญญัติเมืองพัทยา
- ❖ ข้อบัญญัติจังหวัด
- ❖ ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล

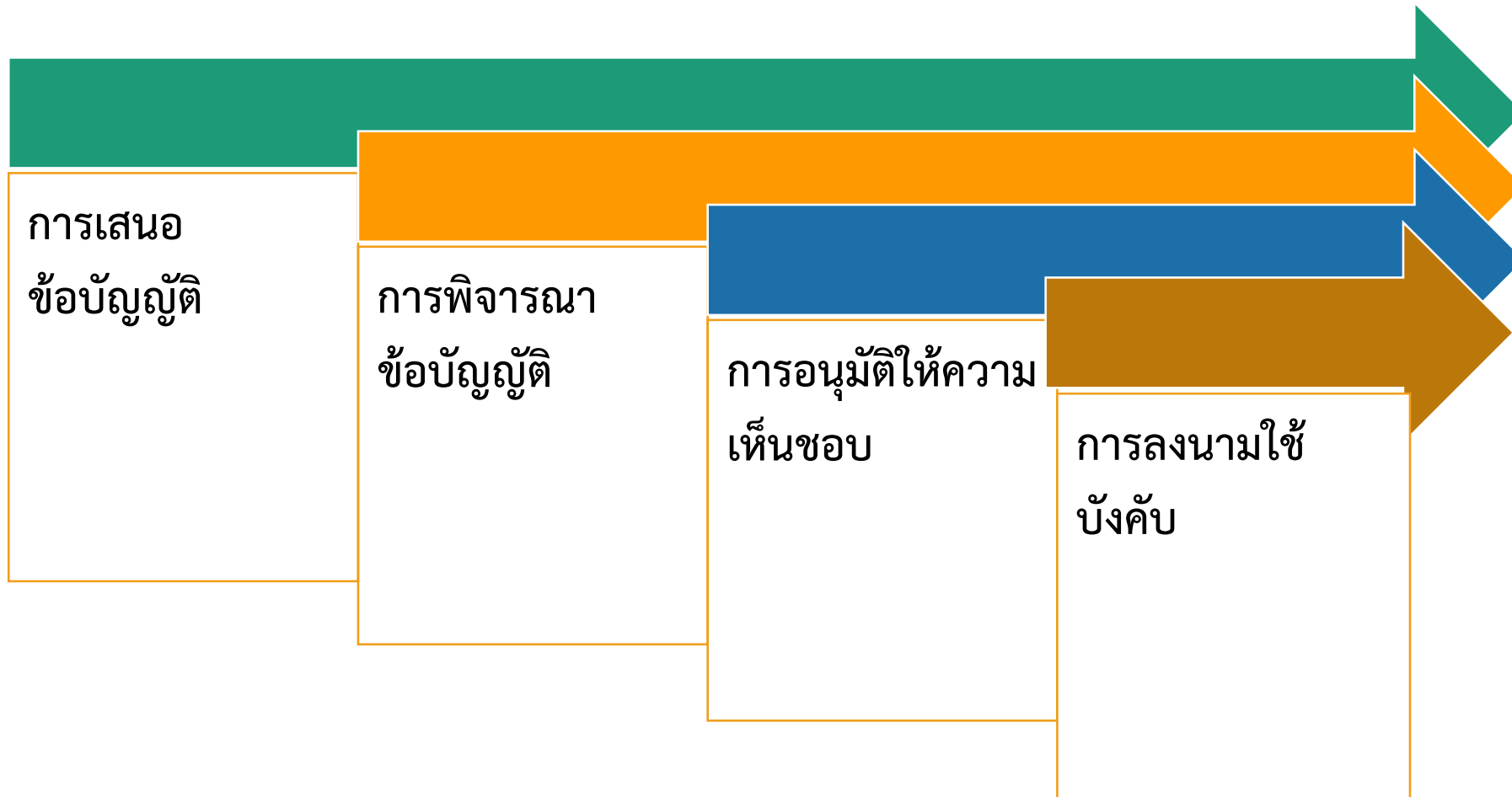
เรื่องที่จะต้องออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ตาม พ.ร.บ.การสาธารณสุข

- ๑) เรื่องการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ตามมาตรา ๒๐ (๑) - (๖)
- ๒) เรื่องการกำหนดเขตการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ ตามมาตรา ๒๙
- ๓) เรื่องการกำหนดกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพที่ต้องควบคุมในท้องถิ่น และหลักเกณฑ์ทั่วไปตามมาตรา ๓๒ (๑) - (๒)
- ๔) เรื่องสุขลักษณะของตลาด ตามมาตรา ๓๕ (๑) - (๔)
- ๕) เรื่องสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหารตามมาตรา ๔๐ (๑) - (๓)
- ๖) เรื่องสุขลักษณะของการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะตามมาตรา ๔๓ (๑) - (๕)
- ๗) เรื่องแบบหนังสือรับรองการแจ้งและวิธีการแจ้ง ตามมาตรา ๔๘ และหลักเกณฑ์ วิธีการขอใบแทนและ การออกใบแทนหนังสือรับรอง การแจ้ง ตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง
- ๘) เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการขอและการออก ใบอนุญาต ตามมาตรา ๕๔ การขอต่ออายุใบอนุญาต ตามมาตรา ๕๕ วรรคสาม การขอรับใบแทนและการออกใบแทนใบอนุญาตตามมาตรา ๕๘ วรรคสอง
- ๙) เรื่องอัตราค่าธรรมเนียม ตามมาตรา ๖๓

การออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

๑. เพื่อปฏิบัติการให้เป็นตามหน้าที่ของ อปท. ตามที่กำหนดไว้ใน กม. จัดตั้ง อปท.
๒. เมื่อมี กม. บัญญัติให้ อปท. ตราข้อบัญญัติท้องถิ่น หรือให้มีอำนาจข้อบัญญัติท้องถิ่น
(อบจ. : ม.๔๕ , ๕๑ เทศบาล : ม. ๖๐ อบต. : ม.๗๑ เมืองพัทยา : ม. ๗๐)

ขั้นตอนการตราข้อบัญญัติท้องถิ่น

การเสนอร่างข้อบัญญัติ

ผู้เสนอร่างข้อบัญญัติ

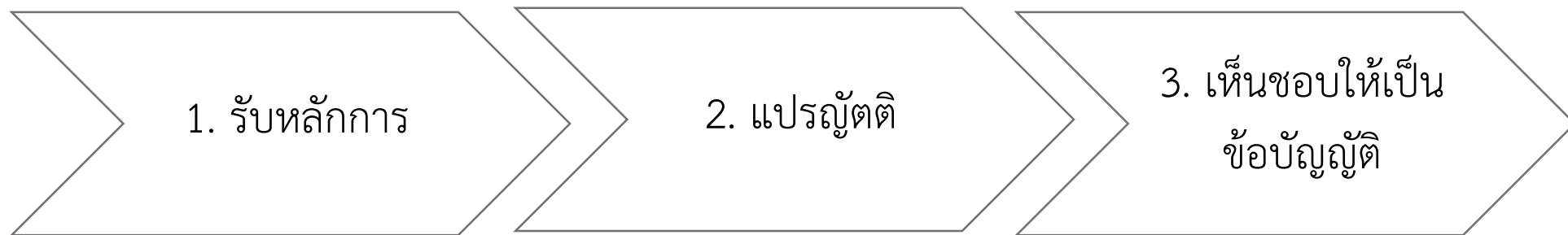
- ✓ ผู้บริหารท้องถิ่น
- ✓ สมาชิกสภาท้องถิ่น
- ✓ ประชาชน ตาม พ.ร.บ.การเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น

พ.ศ. ๒๕๖๕ (รกจ. ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕)

- ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นอยู่ในวันที่ยื่นคำร้อง

- จำนวน : รวมกันไม่น้อยกว่า ๓,๐๐๐ คน หรือไม่น้อยกว่า ๑/๒๐ (หนึ่งในยี่สิบ) ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นนั้นภายหลังอายุหรือถูกยุบครั้งล่าสุด แล้วแต่จำนวนใดจะน้อยกว่า

การพิจารณาร่างข้อบัญญัติของสภาท้องถิ่น ต้องพิจารณาเป็น ๓ วาระ

- แต่สภาท้องถิ่นจะอนุมัติให้พิจารณา ๓ วาระรวดเดียวก็ได้

เว้น ข้อบัญญัติงบประมาณจะพิจารณา 3วาระรวดเดียวไม่ได้ และต้องมีเวลาเสนอคำแปรญัตติไม่น้อยกว่า ๒๔ ชม.

(ระเบียบ ข้อ ๔๕)

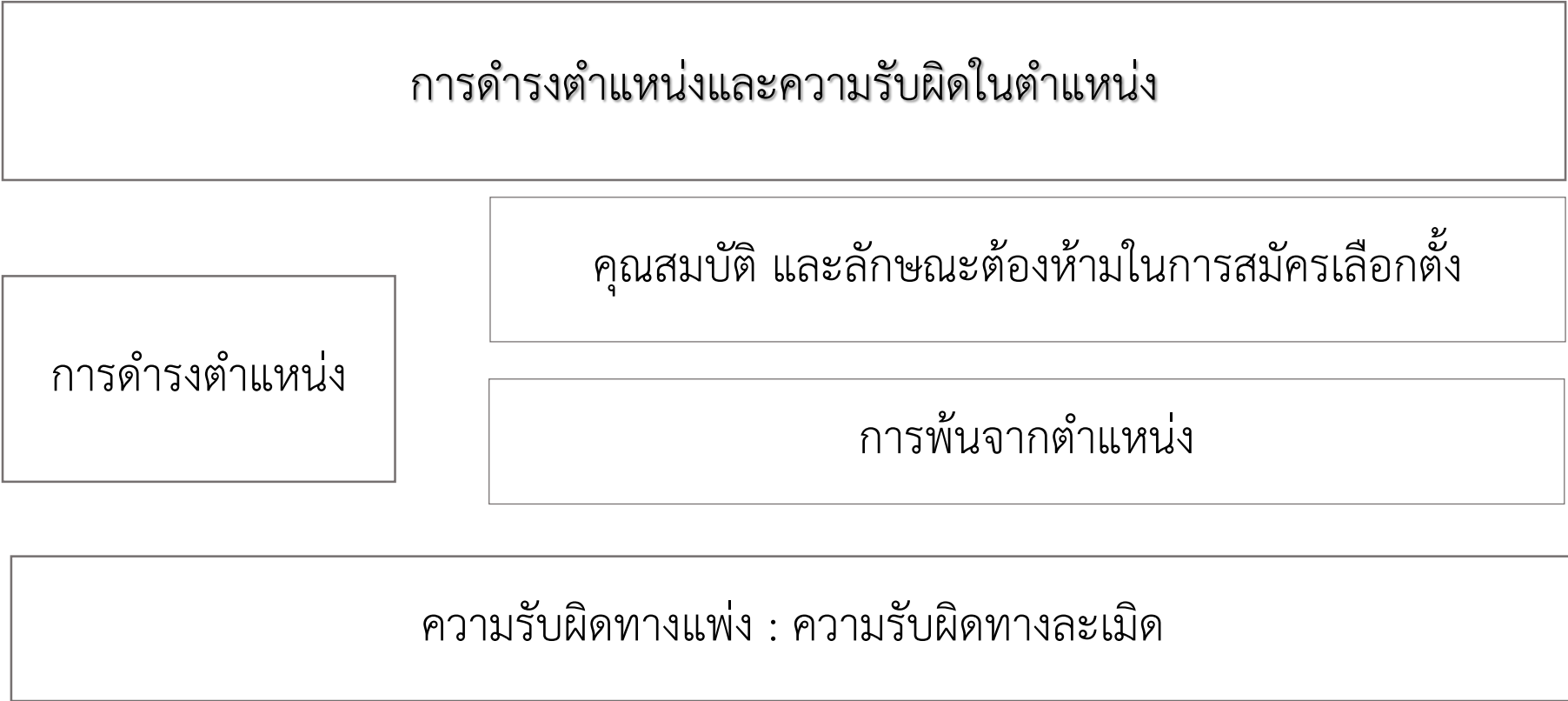
การปฏิบัติราชการ
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักการปฏิบัติราชการทางปกครอง

- 1) เจ้าหน้าที่ไม่สามารถกระทำการใดไปกระทบสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลใดได้เว้นแต่จะมีกฎหมาย (พ.ร.บ.) ให้อำนาจไว้
- 2) ในกรณีที่กฎหมายที่ให้อำนาจไว้นั้น กำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอน วิธีการ หรือเงื่อนไขการใช้อำนาจไว้อย่างไร การใช้อำนาจในเรื่องนั้น ก็จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ขั้นตอน วิธีการ หรือเงื่อนไข นั้น
- 3) หากการใช้อำนาจเรื่องนั้น มีกฎหมายเกี่ยวข้องหลายฉบับ การกระทำของเจ้าหน้าที่ก็ต้องถูกต้องและชอบด้วยกฎหมายนั้นทุกฉบับ
- 4) กรณีที่กฎหมายให้เป็นดุลพินิจกับเจ้าหน้าที่ การใช้อำนาจในเรื่องนั้น เจ้าหน้าที่ ต้องใช้ดุลพินิจ และใช้ดุลพินิจโดยชอบ
- 5) ถูกตรวจสอบได้โดยศาลปกครอง

การปฏิบัติราชการตามกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

- กฎหมายว่าด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒
- พระราชบัญญัติอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฯลฯ
- ระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- หนังสือสั่งการ
- ความเห็นของหน่วยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งคำพิพากษาศาลต่างๆ

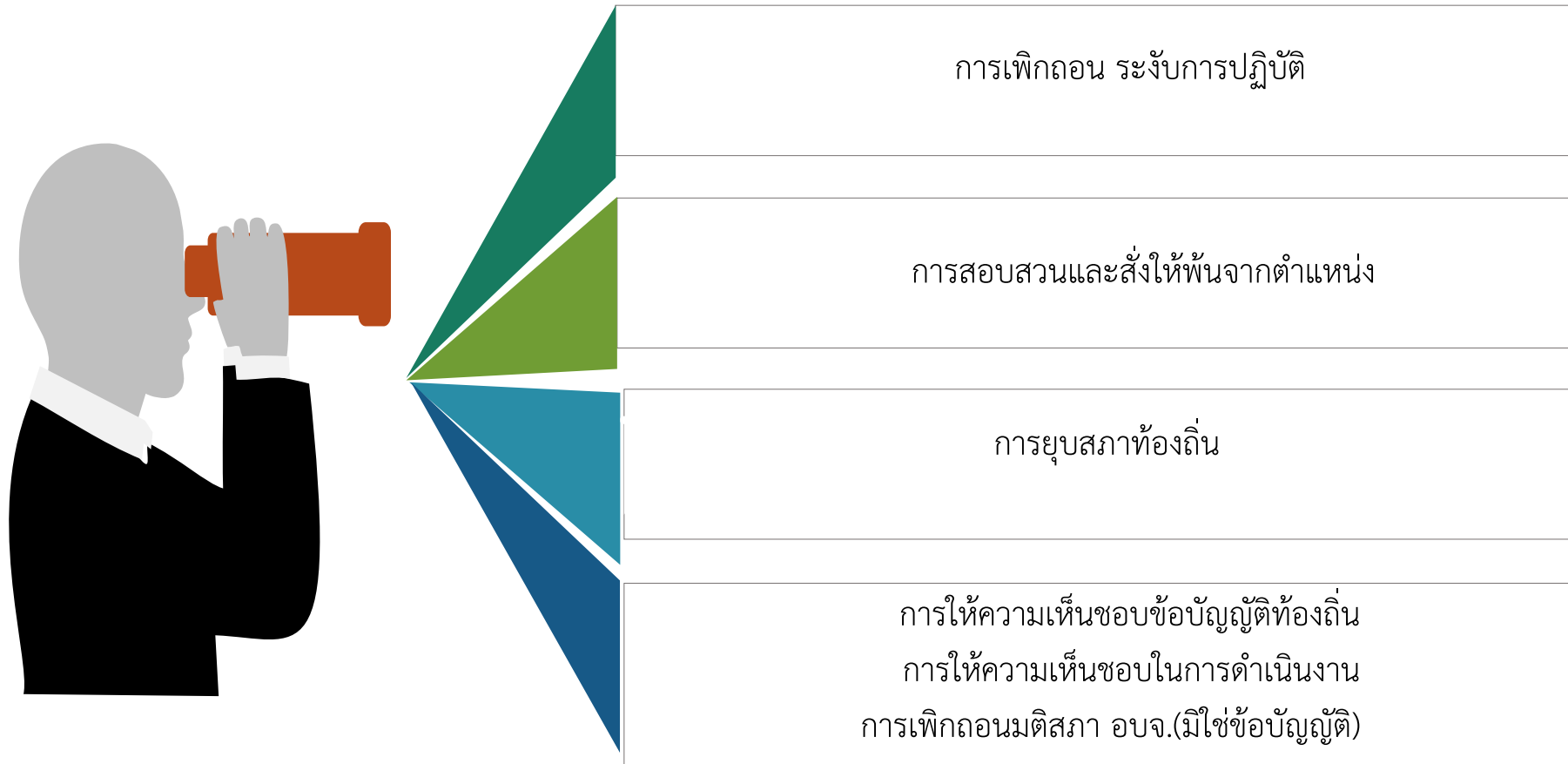

ความรับผิดชอบทางอาญา : ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้นายก / รองนายก เป็นเจ้าพนักงานตาม
ประมวลกฎหมายอาญา
(พ.ร.บ. อบจ. ม.44 พ.ร.บ.เทศบาล ม.48 เอกวิสติ
พ.ร.บ.สภาตำบลและ อบต. ม.65)

ผู้มีอำนาจกำกับดูแล

องค์การบริหารส่วนตำบล	นายอำเภอ	ผู้ว่าราชการจังหวัด
เทศบาล	ผู้ว่าราชการจังหวัด/ นอ. เป็นผู้ช่วยกรณี ทต. นายอำเภอ (ผู้รับมอบอำนาจ กรณีทต./ทน.)	รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทย
องค์การบริหารส่วนจังหวัด	ผู้ว่าราชการจังหวัด	รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทย
เมืองพัทยา	ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี	รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทย
กรุงเทพมหานคร	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	กรม. (อนุมัติยุบสภา กทม. ตาม ม.๑๙ มติให้ ผู้ว่า กทม. พ้นจาก ตำแหน่ง ม.๕๒(๘))

รูปแบบในการกำกับดูแลตามกฎหมาย

ตัวอย่างคดีปกครอง

ตัวอย่าง

ป้ายประชาสัมพันธ์งานวันสงกรานต์

พุดนั้่ม ยั้มหวาน บริการดี สืบสานปี
ใหม่ไทย
ห่วงใยพี่น้องชาว...

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด...

ทำป้ายไวนิลที่มีลักษณะเป็นการประชาสัมพันธ์ส่วนบุคคล

- สตง. ตรวจสอบ พบว่า นายก อบจ. เบิกจ่ายเงินเป็นค่าจ้าง จัดทำ ป้ายผ้าไวนิลประชาสัมพันธ์ ที่มีข้อความเพียงว่า พุดนั่ม ยิ้มหวาน บริการดี สืบสานปีใหม่ไทย ห่วงใยพี่น้องชาว... โดยมีชื่อ ตำแหน่ง และรูปภาพของนายก อบจ.
- แต่ไม่มีข้อความหรือรูปภาพที่สามารถสื่อหรือบ่งบอกให้เห็นถึง กิจกรรมโครงการจัดงานประเพณีสงกรานต์ อันไม่อาจถือได้ว่าเป็นกิจการภายในเขต อบจ. ตาม พ.ร.บ. อบจ.

- ป้ายดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นการประชาสัมพันธ์ส่วนบุคคล ซึ่งเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือหนังสือสั่งการของ มท. ที่กำหนดว่า ไม่สมควรตั้งงบประมาณในลักษณะเป็นการประชาสัมพันธ์ส่วนบุคคล พฤติการณ์ดังกล่าว
- ถือเป็นการกระทำด้วยความ**จงใจ**และก่อให้เกิดความเสียหายต่อ อบจ.
- จึงเป็นการกระทำละเมิดและต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ อบจ.

ไม่ตรวจรับงานจ้างก่อนที่จะรับมอบงาน
และมีการรับช่วงงานก่อสร้างจากผู้รับจ้าง

- กรณีที่ อบต. ได้รับความเสียหายเนื่องจากได้รับงาน ที่ว่าจ้างไม่ถูกต้องครบถ้วนตามที่กำหนดในสัญญา (ใช้วัสดุไม่ถูกต้องครบถ้วนตามแบบแปลน)
- ข้อเท็จจริงรับฟังว่า ประธานกรรมการบริหาร อบต. เป็นประธานคณะกรรมการตรวจงานจ้างด้วย
- ช่างผู้ควบคุมงานและผู้รับจ้างให้ถ้อยคำ่ว่า ประธานคณะกรรมการตรวจการจ้างรับช่วงงานก่อสร้างจากผู้รับจ้างมาดำเนินการ ด้วยตนเอง
- คณะกรรมการตรวจการจ้างไม่ทำการตรวจสอบก่อนที่จะรับมอบงานก่อสร้าง

- การที่คณะกรรมการตรวจการจ้างไม่ได้ทำการตรวจสอบรายละเอียด ของรูปแบบและรายการรายละเอียดแห่ง สัญญาจ้าง ก่อนที่จะรับมอบงานก่อสร้าง ทำให้ทางราชการได้รับความเสียหาย
- ถือได้ว่าเป็นการทำให้เกิดความเสียหาย แก่หน่วยงานของรัฐจากการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจงใจไม่ปฏิบัติตาม ระเบียบแบบแผน ของทางราชการในการตรวจการจ้างงานก่อสร้าง อันเป็นการกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ
- คณะกรรมการตรวจการจ้างจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐ ตามมาตรา ๑๐ ประกอบ กับมาตรา ๘ แห่ง พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ใช้จ่ายงบประมาณโดยไม่ชอบ

:กรณีการจัดซื้อหนังสือและสื่อการเรียนการสอนที่มีลักษณะเป็นการประชาสัมพันธ์ส่วนบุคคล

- การจัดซื้อหนังสือและสื่อการเรียนการสอนที่มีลักษณะเป็นการประชาสัมพันธ์ส่วนบุคคล
- องค์การบริหารส่วนจังหวัด

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ.

๑๕๔/๒๕๖๒

ข้อเท็จจริง

- สตง. ภูมิภาคที่ ๑๑ ทักท้วงว่าการเบิกจ่ายเงินขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ ไม่ถูกต้อง
- กรณีการจัดซื้อหนังสือและสื่อการเรียนการสอน ที่มีลักษณะเป็นการประชาสัมพันธ์ส่วนบุคคล มีการนำสต็อกเกอร์รูปภาพคณะผู้บริหารท้องถิ่น และรูปภาพสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด มาปิดทับไว้ด้านในของปกหน้าและปกหลังหนังสือชุดเปิดโลกวิทยาศาสตร์
- คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ๓ คน ได้แก่

ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ (ปลัด อบจ.) ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ (ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม) ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ (นักบริหารการศึกษา ๗) ฟ้องเพิกถอนคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ.๑๕๔/
๒๕๖๒

- เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ด้านในปกหนังสือชุดเปิดโลกวิทยาศาสตร์ มีการลงรูปภาพ ชื่อและตำแหน่งของผู้บริหารและสมาชิกสภา อบจ. จึงขัดต่อหลักเกณฑ์ ที่กำหนดในหนังสือกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว
- การส่งมอบหนังสือและสื่อการเรียนการสอน ตามบันทึกข้อตกลงการซื้อ แม้จะมีจำนวนครบถ้วนตามสัญญาแต่ก็ไม่ถูกต้องทั้งหมด
- ในฐานะกรรมการตรวจรับพัสดุจึงมีหน้าที่รายงานให้นายก อบจ. รับทราบภายใน ๓ วันทำการ นับแต่วันตรวจพบ
- การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามตรวจรับพัสดุแล้วมีความเห็นแต่เพียงว่ามีปริมาณ และคุณภาพครบถ้วนโดยมิได้รายงานเรื่องการลงรูปภาพของผู้บริหารและสมาชิกสภา อบจ. ในปกหนังสือดังกล่าว ให้นายก อบจ. รับทราบ จึงเป็นการตรวจรับพัสดุที่ไม่ชอบด้วยระเบียบ และหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้อง

- จึงต้องถือว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และที่ ๒ ในฐานะกรรมการตรวจรับพัสดุ และเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดของหน่วยงาน ที่จัดซื้อพัสดุ มิได้ใช้ความระมัดระวังตรวจสอบบันทึกข้อตกลงการซื้อ และได้รายงานการลงรูปภาพ ให้นายก อบจ. ทราบ ถือได้ว่าการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง
- ในขณะที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ (นักบริหารการศึกษา ๗) นอกจากจะเป็นกรรมการตรวจรับพัสดุแล้ว ยังเป็นผู้ติดต่อประสานงานกับผู้ขายให้ลงรูปผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานีไว้ ด้านในปกหน้าและปกหลังของหนังสือดังกล่าวภายหลังการทำบันทึกข้อตกลงการซื้อแล้ว ถือได้ว่าเป็นการจงใจปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ.๑๕๔/

๒๕๖๒

- แม้ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้โต้แย้งว่า ตรวจรับพัสดุที่มีปริมาณหรือเนื้อหาของหนังสือและสื่อการเรียนการสอนไม่ถูกต้องครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ ทั้งไม่ปรากฏว่าหนังสือและสื่อการเรียน การสอนดังกล่าวไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ตรงตามวัตถุประสงค์และอบจ. มิได้เสียค่าใช้จ่าย เพิ่มขึ้นจากการจัดทำหนังสือดังกล่าวก็ตาม
- แต่การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามกระทำผิดโดยมิได้ปฏิบัติตามระเบียบและหนังสือกระทรวงมหาดไทย เป็นผลให้ อบจ. ต้องจ่ายเงินงบประมาณ ให้แก่ผู้ขายในการจัดซื้อหนังสือโดยใช้ในการประชาสัมพันธ์ส่วนบุคคลของผู้บริหารและสมาชิกสภา อบจ. ด้วย
- ซึ่งในส่วนของการประชาสัมพันธ์ดังกล่าวไม่อาจเบิกจ่ายจากเงินงบประมาณได้ เป็นเหตุให้ อบจ. ได้รับความเสียหาย จึงเป็นการกระทำ ละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๔๒๐ แห่ง ป.พ.พ. จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามมาตรา ๘ ประกอบกับมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ.๑๕๔/

๒๕๖๒

- แต่โดยที่การลงรูป ชื่อ และตำแหน่งของผู้บริหารและสมาชิกสภา อบจ. ไว้ด้านปกหน้าและ ปกหลังของหนังสือชุดเปิดโลก วิทยาศาสตร์ ไม่ได้มีการเบิกจ่ายเงินเพิ่มเติมไปจากการจัดซื้อหนังสือดังกล่าวตามปกติในเงินจำนวน ๗,๒๔๕,๐๐๐ บาท
- ความเสียหายในส่วนของการประชาสัมพันธ์ส่วนบุคคลดังกล่าว จึงเป็นความเสียหายที่ไม่อาจคำนวณเป็นเงินได้
- แต่เมื่อพิจารณาจากพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งการกระทำความผิดแล้ว เห็นควรกำหนดค่าสินไหมทดแทนความเสียหายในส่วนนี้ให้แก่ อบจ. จำนวนร้อยละ ๒ ของเงินจำนวน ๗,๒๔๕,๐๐๐ บาท คิดเป็นเงิน ๑๔๔,๙๐๐ บาท

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ.

๑๕๔/๒๕๖๒

สัดส่วนความรับผิดชอบ

- โดยผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ควรรับผิดชอบร้อยละ ๘๐ ของความเสียหาย
- ส่วนกรรมการตรวจรับพัสดุที่เหลือมีส่วนก่อให้เกิดความเสียหายเป็นจำนวนร้อยละ ๒๐ ของความเสียหาย คิดเป็นเงิน ๒๘,๙๘๐ บาท
- โดยที่คณะกรรมการตรวจรับพัสดุมีทั้งหมด ๗ คน ซึ่งกรรมการตรวจรับพัสดุบางคนไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงไม่ต้องรับผิดชอบ
- แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามปฏิบัติหน้าที่โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงต้องรับผิดชอบตามส่วนของตน เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ต้องรับผิดชอบในส่วนของตนตามจำนวนข้างต้นแล้ว ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และที่ ๒ จึงต้องรับผิดชอบ ๑ ใน ๖ ของเงินจำนวน ๒๘,๙๘๐ บาท คิดเป็นเงินคนละ ๔,๘๓๐ บาท

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อพ.๑๕๔/

๒๕๖๒

กรณีเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ไม่ถูกต้อง
: การเบิกจ่ายเงินล่วงล้ำเงินสะสม

เบิกจ่ายเงินงบประมาณไม่ถูกต้อง: การเบิกจ่ายเงินล่วงล้ำเงินสะสม

- ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ตำแหน่งปลัด อบต. ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ตำแหน่งหัวหน้าส่วนการคลัง ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี ๔ และผู้ฟ้องคดีที่ ๔ เป็นลูกจ้างประจำ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ฟ้องเพิกถอนคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความรับผิดทางละเมิด
- กรณีสง. ภูมิภาคที่ ๕ ตรวจสอบการเงินทั่วไปของ อบต. พบว่า ในงวดการเงินปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีการนำเงินสะสมไปใช้โดยไม่ได้รับอนุมัติจาก ผู้มีอำนาจ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นเงินจำนวน ๑,๔๕๔,๙๐๖.๔๑ บาท
- คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดทางละเมิดและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (นายก อบต.) เห็นว่าไม่มีผู้ใดต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๐๑/

๒๕๖๒

- กรมบัญชีกลางเห็นว่า มีการเบิกจ่ายเงินล่วงหน้าเงินสะสม พฤติการณ์ถือเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้ อบต. ได้รับความเสียหาย แต่เนื่องจากการนำเงินสะสมไปใช้ดังกล่าว เป็นการใช้เพื่อบริการสาธารณะและประชาชนได้รับประโยชน์อยู่บ้าง จึงให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายในอัตราร้อยละ ๕๐ ของค่าเสียหาย
- โดยให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ (ปลัด อบต.) รับผิดชอบใช้ในอัตราร้อยละ ๒๐ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ (หัวหน้าส่วนการคลัง) รับผิดชอบใช้ในอัตราร้อยละ ๔๐ ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ (เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี ๔) และที่ ๔ (ลูกจ้างประจำ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี) รับผิดชอบใช้ในอัตราร้อยละ ๒๐ โดยแบ่งความรับผิดชอบตามสัดส่วนของจำนวนเงินที่แต่ละคนได้ตรวจฎีกา
- นายก อบต. จึงมีคำสั่ง ให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองใช้ค่าเสียหายแก่ อบต. ตามความเห็นของกรมบัญชีกลางดังกล่าว

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๐๑/
๒๕๖๒

คำวินิจฉัย

- ข้อเท็จจริงปรากฏตามรายงานการตรวจสอบการเงินทั่วไป พบว่า
    อบต. มีรายรับจริงจำนวน ๑๔,๒๔๒,๐๔๙.๘๐ บาท
        มีรายจ่ายจริงจำนวน ๑๕,๖๙๙,๑๓๖.๒๑ บาท
        มีรายจ่ายสูงกว่ารายรับจำนวน ๑,๔๕๔,๙๐๖.๔๑ บาท
    ทำให้เงินสะสม ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๑ ติดลบจำนวน ๑,๒๖๙,๔๒๓.๔๖ บาท
- การที่ อบต. มีรายจ่ายสูงกว่ารายรับจำนวน ๑,๔๕๔,๙๐๖.๔๑ บาท แสดงให้เห็นว่า มีเงินรายได้ไม่เพียงพอที่จะเบิกจ่ายได้ ตาม
    ข้อ ๓๔ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงนำเงินสะสม
    คงเหลือจำนวน ๑๘๕,๔๘๒.๙๕ บาท มาใช้ ซึ่งทำให้เงินสะสม ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๑ ติดลบจำนวน ๑,๒๖๙,๔๒๓.๔๖
    บาท

คำวินิจฉัย : หน้าที่และความรับผิดชอบของปลัด อบต.

- ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นปลัด อบต. และมีฐานะเป็นเจ้าหน้าที่งบประมาณของ อบต. ตามข้อ ๕ ของระเบียบดังกล่าว มีหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่ของ อบต. ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง กลั่นกรอง และตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำเรื่องเสนอผู้บังคับบัญชาพิจารณาให้ความเห็นชอบอนุมัติ
- แต่ไม่กำกับดูแลให้เจ้าหน้าที่ของ อบต. ทำบัญชีให้ถูกต้อง ทั้งยังเป็นผู้เห็นชอบเสนอขออนุมัติต่อนายก อบต. และเป็นผู้ร่วมลงชื่อในฎีกาเบิกจ่ายเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (เงินรางวัลประจำปี) สำหรับข้าราชการและพนักงานจ้างของ อบต. ตามฎีกาเบิกเงินนอกงบประมาณรายจ่าย เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๑ และเมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่

อ.๖๐๑/๒๕๖๒

คำวินิจฉัย : หน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าส่วนการคลัง

- ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นหัวหน้าหน่วยงานคลังของ อบต. ตามข้อ ๕ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้บริหารและเจ้าหน้าที่งบประมาณในการควบคุมงบประมาณรายจ่ายตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๑
- และในฐานะผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ กลั่นกรองงานและตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำเรื่องเสนอผู้บังคับบัญชาพิจารณาให้ความเห็นชอบ
- และมีหน้าที่จัดทำงบแสดงฐานะการเงินและงบอื่นๆ
- แต่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ กลับลงชื่อในฎีกาโดยไม่ตรวจสอบว่ามีการเบิกจ่ายเงินล่วงหน้าเงินสะสม และเสนอให้มีการเบิกจ่ายเงินโดยที่ยังไม่ได้ขออนุมัติจากผู้มีอำนาจ และเป็นผู้ร่วมลงชื่อในฎีกา เบิกจ่ายเงินดังกล่าว

คำวินิจฉัย : หน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ผู้ตรวจฎีกาเบิกเงิน

- ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ เป็นเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีของ อบต. และมีฐานะ เป็นผู้ตรวจฎีกาในลำดับต้น มีหน้าที่ตรวจสอบว่ามีงบประมาณเพียงพอ รายการถูกต้องตรงกับหมวดและประเภทในงบประมาณหรือไม่
- แต่ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ไม่ได้ตรวจสอบยอดเงินสะสมคงเหลือว่า ได้มีการเบิกจ่ายเงินในฎีกาจนล่วงล้าเงินสะสม ไม่ได้ตรวจสอบระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างรอบคอบก่อนที่จะลงชื่อในฎีกา และเป็นผู้ร่วมลงชื่อในฎีกาเบิกจ่ายเงินดังกล่าว

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่
อ.๖๐๑/๒๕๖๒

- โดยที่มีการเบิกจ่ายเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (เงินรางวัลประจำปี) สำหรับข้าราชการและพนักงานจ้าง โดยไม่ได้มีการขออนุมัติจากผู้มีอำนาจอันเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อ ๘๗ และข้อ ๘๘ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งเป็นเหตุให้มีการจ่ายขาดเงินสะสมมากเกินไปจนความจำเป็น และมีผลกระทบต่อสถานะทางการเงินของ อบต.
- การกระทำของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๓ ถือเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายทำให้ อบต. ได้รับความเสียหาย จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อ อบต. ตามมาตรา ๔๒๐ แห่ง ป.พ.พ.

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่
อ.๖๐๑/๒๕๖๒

- และแม้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๓ ได้ร่วมลงชื่อในฎีกาเบิกจ่ายเงินกรณีดังกล่าว โดยไม่ปรากฏว่า มีพฤติการณ์ทุจริตหรือจงใจปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายทำให้ อบต. ได้รับความเสียหาย
- แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๓ มีอำนาจหน้าที่ดังกล่าวมาแล้ว ไม่ควบคุมและตรวจสอบให้มีการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของ อบต. ให้เป็นไปโดยถูกต้องตามระเบียบและกฎหมาย และยังร่วมลงชื่อ ในฎีกาเบิกจ่ายเงินโบนัส เป็นเหตุให้มีการจ่ายขาดเงินสะสมมากเกินไปจนความจำเป็น ซึ่งส่งผลกระทบต่อสถานะทางการเงิน และเป็นการไม่รักษาวินัยทางการเงินการคลัง ทำให้ อบต. ได้รับความเสียหาย
- พฤติการณ์ดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๓ จึงเป็น**การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง**ทำให้ อบต. ได้รับความเสียหาย ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ อบต. ตามมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ แห่ง พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่

อ.๖๐๑/๒๕๖๒

“คำถาม — คำตอบ”

ขอบคุณและสวัสดี